

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 24/23

Λουξεμβούργο, 8 Φεβρουαρίου 2023

Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση T-522/20 | Carpatair κατά Επιτροπής

Το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία εγκρίθηκαν οι ρουμανικές ενισχύσεις στον διεθνή αερολιμένα της Timișoara υπέρ της Wizz Air

Η Επιτροπή υπέπεσε σε πλείονα νομικά σφάλματα κατά την εξέταση, αφενός, του επιλεκτικού χαρακτήρα των μέτρων ενίσχυσης και, αφετέρου, του κατά πόσον αυτά συνιστούσαν πλεονέκτημα

Ο διεθνής αερολιμένας της Timișoara στη δυτική Ρουμανία τελεί υπό την εκμετάλλευση της Societatea Națională «Aeroportul Internațional Timișoara - Traian Vuia» SA (AITTV), ανώνυμης εταιρίας της οποίας το ρουμανικό κράτος κατέχει το 80 %.

Ενόψει της αύξησης της κίνησης που επρόκειτο να προκύψει λόγω της ένταξης της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2007 και προκειμένου να πληρωθούν οι προϋποθέσεις ένταξης στον χώρο Σένγκεν από πλευράς ασφαλείας, η AITTV έλαβε χρηματοδότηση από το ρουμανικό κράτος ώστε να κατασκευαστεί τερματικός σταθμός για τις πτήσεις εκτός Σένγκεν και να αγοραστεί εξοπλισμός ασφαλείας.

Επιπροσθέτως, στο πλαίσιο στρατηγικής με σκοπό την προσέλκυση αεροπορικών εταιριών χαμηλού κόστους και την ενίσχυση της συνολικής κερδοφορίας του αερολιμένα, η AITTV υπέγραψε το 2008 με τη Wizz Air Hungary Légiközlekedési Zrt. (στο εξής: Wizz Air), ουγγρική αεροπορική εταιρία χαμηλού κόστους, συμφωνίες οι οποίες καθόριζαν τις αρχές της συνεργασίας μεταξύ τους και τους γενικούς όρους χρήσης των υποδομών και των αερολιμενικών υπηρεσιών από τη Wizz Air (στο εξής: συμφωνίες του 2008). Δύο από τις συμφωνίες αυτές τροποποιήθηκαν το 2010 από ένα νέο καθεστώς μειώσεων που συμφωνήθηκε μεταξύ της Wizz Air και της AITTV (στο εξής: τροποποιητικές συμφωνίες του 2010). Σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Αεροναυτικών Πληροφοριών (Aeronautical Information Publication, στο εξής: AIP) στην έκδοση του 2007, του 2008 και του 2010, η Wizz Air επωφελήθηκε επίσης από εκπτώσεις και μειώσεις στα αερολιμενικά τέλη.

Το 2010, η ρουμανική περιφερειακή αεροπορική εταιρία Carpatair SA υπέβαλε καταγγελία ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από τις ρουμανικές αρχές στον διεθνή αερολιμένα της Timișoara υπέρ της Wizz Air.

Με απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2020 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), η Επιτροπή έκρινε, αφενός, ότι η δημόσια χρηματοδότηση που χορηγήθηκε μεταξύ 2007 και 2009 στην AITTV με σκοπό την ανάπτυξη του τερματικού σταθμού για τις πτήσεις εκτός Σένγκεν, τη βελτίωση του τροχοδρόμου του αερολιμένα, την επέκταση του χώρου στάθμευσης αεροσκαφών και τον εξοπλισμό φωτισμού συνιστούσε κρατική ενίσχυση συμβατή με την

εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ¹. Αφετέρου, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η δημόσια χρηματοδότηση για τον διάδρομο πρόσβασης και την ανάπτυξη του χώρου στάθμευσης το 2007 και για τον εξοπλισμό ασφαλείας το 2008, τα αερολιμενικά τέλη που μνημονεύονται στο AIP του 2007, του 2008 και του 2010 καθώς και οι συμφωνίες οι οποίες συνήφθησαν με τη Wizz Air το 2008, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιητικών συμφωνιών του 2010, δεν συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

Η Carpatair SA άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης στο μέτρο κατά το οποίο η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ούτε οι εκπτώσεις και οι μειώσεις στα αερολιμενικά τέλη, οι οποίες μνημονεύονται στο AIP του 2010, ούτε οι συμφωνίες του 2008, όπως τροποποιήθηκαν το 2010 (στο εξής: επίδικα μέτρα), συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις. Το Γενικό Δικαστήριο, κάνοντας δεκτή την προσφυγή, διαπιστώνει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλείονα νομικά σφάλματα κατά την εξέταση, αφενός, του επιλεκτικού χαρακτήρα των μέτρων ενίσχυσης και, αφετέρου, του κατά πόσον αυτά συνιστούσαν πλεονέκτημα.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

Προκαταρκτικώς, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την επιχειρηματολογία της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία η προσφυγή που άσκησε η Carpatair SA είναι απαράδεκτη για τον λόγο ότι η εταιρία αυτή δεν διαθέτει ούτε ενεργητική νομιμοποίηση ούτε γεγεννημένο και ενεστώδες έννομο συμφέρον για την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως κατά της προσβαλλόμενης απόφασης.

Όσον αφορά την ενεργητική νομιμοποίηση της Carpatair SA, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να ασκεί προσφυγή κατά πράξεων των οποίων δεν είναι αποδέκτης, εφόσον το αφορούν άμεσα και ατομικά ή, αν πρόκειται για κανονιστικές πράξεις για την εφαρμογή των οποίων δεν απαιτούνται εκτελεστικά μέτρα, εφόσον το αφορούν άμεσα. Λαμβανομένης υπόψη αυτής της διχοτόμησης, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το μέρος της προσβαλλόμενης απόφασης το οποίο αφορά τα αερολιμενικά τέλη συνιστά κανονιστική πράξη και, ως εκ τούτου, η προσφυγή της Carpatair SA κατά του συγκεκριμένου μέρους είναι παραδεκτή, υπό την προϋπόθεση ότι η Carpatair SA θίγεται άμεσα. Αντιθέτως, δεδομένου ότι οι συμφωνίες του 2008 και οι τροποποιητικές συμφωνίες του 2010 πρέπει να χαρακτηριστούν ως ατομικά μέτρα, η προσφυγή της Carpatair SA κατά του μέρους της προσβαλλόμενης απόφασης το οποίο αφορά τις εν λόγω συμφωνίες είναι παραδεκτή μόνον εάν η εταιρία αποδείξει ότι θίγεται όχι απλώς άμεσα, αλλά και ατομικά.

Σχετικά με το ζήτημα αν το μέρος της προσβαλλόμενης απόφασης το οποίο αφορά τις συμφωνίες του 2008 και τις τροποποιητικές συμφωνίες του 2010 θίγει ατομικά την Carpatair SA, το Γενικό Δικαστήριο παρατηρεί ότι κάτι τέτοιο δεν μπορεί βεβαίως να συναχθεί μόνον από τη συμμετοχή της εταιρίας στη διοικητική διαδικασία που προηγήθηκε της έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης. Εντούτοις, καθόσον οι προαναφερθείσες συμφωνίες μπορούσαν να επηρεάσουν ουσιαστικά την ανταγωνιστική θέση της Carpatair SA στις αγορές εντός των οποίων είχε σχέση ανταγωνισμού με την Wizz Air, η Carpatair SA απέδειξε, επαρκώς κατά νόμον, ότι οι συμφωνίες αυτές την αφορούσαν ατομικά. Εξάλλου, δεδομένου ότι το ζήτημα αν η θέση της εταιρίας στην αγορά επηρεαζόταν ουσιαστικά έπρεπε να εκτιμηθεί με βάση την κατάσταση η οποία επικρατούσε κατά τον χρόνο που τα επίδικα μέτρα χορηγήθηκαν και μπορούσαν να παράγουν αποτελέσματα, το επιχείρημα ότι η Carpatair SA άλλαξε εμπορικό μοντέλο και σταμάτησε από το 2013 τις δραστηριότητές της στον διεθνή αερολιμένα της Timișoara δεν θέτει εν αμφιβόλω το ως άνω συμπέρασμα.

Το Γενικό Δικαστήριο κρίνει επίσης ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά άμεσα την Carpatair SA, διότι, αφενός, θίγει άμεσα το δικαίωμά της να μην υφίσταται, στην επίμαχη αγορά, ανταγωνισμό νοθευμένο εξαιτίας των επίδικων μέτρων και, αφετέρου, αφήνει άθικτες τις συνέπειες των επίδικων μέτρων με απολύτως αυτόματο τρόπο, δυνάμει αποκλειστικώς και μόνον της νομοθεσίας της Ένωσης χωρίς την εφαρμογή άλλων ενδιάμεσων κανόνων.

¹ Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, οι ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον.

Αφού επιβεβαίωσε το παραδεκτό της προσφυγής που άσκησε η Carpatair SA, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει, επί της ουσίας, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ενέχει πλείονα νομικά σφάλματα ως προς το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι ούτε οι εκπτώσεις και οι μειώσεις στα αερολιμενικά τέλη, οι οποίες μνημονεύονται στο AIP 2010, ούτε οι συμφωνίες που συνήφθησαν με τη Wizz Air το 2008, όπως τροποποιήθηκαν το 2010, συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, οι μεν πρώτες επειδή δεν είχαν επιλεκτικό χαρακτήρα, οι δε δεύτερες επειδή δεν είχε παρασχεθεί οικονομικό πλεονέκτημα στη Wizz Air.

Όσον αφορά, πρώτον, τον επιλεκτικό χαρακτήρα των εκπτώσεων και των μειώσεων στα αερολιμενικά τέλη, οι οποίες μνημονεύονται στο AIP 2010, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, καίτοι μόνο τα μέτρα που παρέχουν πλεονέκτημα με επιλεκτικό τρόπο εμπίπτουν στην έννοια της «κρατικής ενίσχυσης», εντούτοις από τη νομολογία προκύπτει ότι παρεμβάσεις οι οποίες, εκ πρώτης όψεως, αφορούν γενικώς τις επιχειρήσεις ενδέχεται, αναλόγως των συνεπειών τους, να εμφανίζουν ορισμένη επιλεκτικότητα και, ως εκ τούτου, να θεωρηθούν ως μέτρα που προορίζονται να ευνοήσουν ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής. Η εν λόγω de facto επιλεκτικότητα μπορεί να διαπιστωθεί σε καταστάσεις στις οποίες, μολονότι τα τυπικά κριτήρια εφαρμογής του μέτρου έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα με γενικούς όρους και σκοπούς, παρά ταύτα η δομή του μέτρου είναι τέτοια ώστε οι συνέπειές του ευνοούν σημαντικά μια συγκεκριμένη κατηγορία επιχειρήσεων.

Εν προκειμένω, το AIP του 2010 απαριθμούσε, μεταξύ άλλων, τρία είδη μειώσεων επί των αερολιμενικών τελών που ίσχυαν για όλες τις αεροπορικές εταιρίες οι οποίες χρησιμοποιούσαν ή μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τον διεθνή αερολιμένα της Timișoara. Το τρίτο είδος προέβλεπε, στο πλαίσιο αυτό, μειώσεις από 72 % έως 85 % για τα αεροσκάφη μέγιστου βάρους μεγαλύτερου από 70 τόνους κατά την απογείωση, με περισσότερους από 10 000 επιβάτες ανά μήνα.

Μολονότι όμως τα τρία είδη μειώσεων εξαρτιόνταν από διαφορετικές προϋποθέσεις και δεν ήταν σωρευτικά, η Επιτροπή απέκλεισε τον επιλεκτικό τους χαρακτήρα επί τη βάση κοινής εξέτασης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή δεν αποφάνθηκε επί του ζητήματος αν άλλες αεροπορικές εταιρίες πλην της Wizz Air είχαν στον στόλο τους αεροσκάφη κατάλληλου μεγέθους και επαρκούς συχνότητας δρομολογίων, ώστε να μπορούν στην πράξη να επωφεληθούν από το προαναφερθέν τρίτο είδος μείωσης. Υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων, το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε νομικό σφάλμα παραλείποντας να εξετάσει αν το τρίτο είδος μείωσης, αυτοτελώς, ευνοούσε τη Wizz Air λόγω των προϋποθέσεων εφαρμογής του, όπως υποστήριζε η Carpatair SA.

Όσον αφορά, δεύτερον, το ζήτημα αν οι τροποποιητικές συμφωνίες του 2010 παρείχαν οικονομικό πλεονέκτημα στη Wizz Air, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται καταρχήν με εφαρμογή του κριτηρίου του ιδιώτη επιχειρηματία σε συνθήκες οικονομίας της αγοράς. Για τη διερεύνηση του ζητήματος αν το οικείο κράτος μέλος ή η δημόσια επιχείρηση υιοθέτησε τη συμπεριφορά συνετού ιδιώτη επιχειρηματία σε συνθήκες οικονομίας της αγοράς, κρίσιμα είναι μόνο τα στοιχεία τα οποία ήταν διαθέσιμα και οι εξελίξεις που μπορούσαν να προβλεφθούν κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης για πραγματοποίηση της σχετικής επένδυσης. Πάντως, το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, δηλαδή ότι οι τροποποιητικές συμφωνίες του 2010 με τη Wizz Air μπορούσαν να συναφθούν από συνετό ιδιώτη επιχειρηματία σε συνθήκες οικονομίας της αγοράς, στηρίχθηκε ολοκληρωτικά σε εκ των υστέρων αποδεικτικά στοιχεία και, ιδίως, σε μια έκθεση που καταρτίστηκε το 2015.

Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η έκθεση του 2015, εκ του γεγονότος και μόνον ότι στηρίχθηκε σε στοιχεία που ήταν διαθέσιμα και σε εξελίξεις που μπορούσαν να προβλεφθούν κατά τον χρόνο σύναψης των συμφωνιών του 2008, ισοδυναμεί με ex ante ανάλυση βάσει της οποίας μπορεί να αποδειχθεί ότι τηρήθηκε το κριτήριο του ιδιώτη επιχειρηματία σε συνθήκες οικονομίας της αγοράς. Εξάλλου, οι εκ των υστέρων εκπονηθείσες συμπληρωματικές οικονομικές αναλύσεις που προσκομίστηκαν από τη Ρουμανία και τη Wizz Air κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας μπορούν μεν να αποσαφηνίσουν τα υφιστάμενα κατά τον χρόνο σύναψης των συμφωνιών του 2008 στοιχεία και πρέπει να ληφθούν υπόψη από την Επιτροπή, πλην όμως οι αναλύσεις αυτές δεν ήλθαν να συμπληρώσουν στοιχεία προγενέστερα της σύναψης των εν λόγω συμφωνιών, αλλά

ήταν τα μοναδικά στοιχεία στα οποία η Επιτροπή στήριξε την εκτίμησή της για τις συμφωνίες του 2008.

Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο αποφαινεται ότι είναι νομικώς αβάσιμο το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι οι συμφωνίες του 2008 και οι τροποποιητικές συμφωνίες του 2010 δεν απέφεραν στη Wizz Air οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο η ίδια θα αδυνατούσε να αποκτήσει υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς και ότι, κατά συνέπεια, δεν συνιστούσαν κρατική ενίσχυση.

Υπό το πρίσμα των ως άνω σκέψεων, το Γενικό Δικαστήριο κάνει δεκτή την προσφυγή και ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που η Επιτροπή έκρινε ότι τα αερολιμενικά τέλη που μνημονεύονταν στο AIP του 2010 και στις συμφωνίες του 2008, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιητικών συμφωνιών του 2010, δεν συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ: Η προσφυγή ακυρώσεως αποσκοπεί στην ακύρωση πράξεων των οργάνων της Ένωσης που αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα κράτη μέλη, τα όργανα της Ένωσης και οι ιδιώτες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου. Αν η προσφυγή είναι βάσιμη, η πράξη ακυρώνεται. Το καθού όργανο της Ένωσης οφείλει να καλύψει το ενδεχόμενο κενό δικαίου που δημιουργεί η ακύρωση της πράξεως.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου και εντός δύο μηνών και δέκα ημερών από της κοινοποίησής της μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο. Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

Μείνετε συνδεδεμένοι!

